

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....7

ΜΕΡΟΣ 1^ο: ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

I. ΟΙ ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άσκηση 1 | Ο περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων: Προϋποθέσεις επιβολής του περιορισμού. Διάρκεια του περιορισμού. 17

Άσκηση 2 | Η δήμευση ως παρεπόμενη ποινή: Προϋποθέσεις επιβολής της δήμευσης κατά το άρθρο 68 ΠΚ. Δήμευση αντικειμένου που ανήκει κατά συγκυριότητα στον δράστη και σε αμέτοχο τρίτο. Επιβολή σε τρίτον δήμευσης αντικειμένων που μεταβιβάστηκαν σε αυτόν από τον δράστη. Αναπληρωματική δήμευση. Επιβολή χρηματικής ποινής αντί για δήμευση. Δήμευση περιουσιακού στοιχείου που έχει αναμιχθεί με περιουσία αποκτηθείσα από νόμιμες πηγές..... 23

Άσκηση 3 | Η αφαίρεσης άδειας οδήγησης και η απαγόρευση ασκήσεως επαγγέλματος. Η αναστολή εκτέλεσης των παρεπόμενων ποινών: Χρονικό σημείο έναρξης της ενέργειας των αποτελεσμάτων και χρονική διάρκεια των αποτελεσμάτων της παρεπόμενης ποινής της αφαίρεσης άδειας οδήγησης ή εκμετάλλευσης μεταφορικού μέσου. Αναστολή παρεπόμενων ποινών μαζί με τις κύριες. 28

Άσκηση 4 | Η δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης: Δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος με αίτηση του παθόντος (άρθρο 67 παρ. 2 ΠΚ). Δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης όταν επιβάλλεται από το δημόσιο συμφέρον (άρθρο 67 παρ. 1 ΠΚ)..... 32

Άσκηση 5 | Μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής: Προϋποθέσεις επιβολής των μέτρων θεραπείας (άρθρο 69Α ΠΚ). 36

II. Η ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΝΟΥ

- Άσκηση 6 | Η παραγραφή του εγκλήματος:** Διάρκεια της παραγραφής εγκλήματος που τελείται από ανήλικο δράστη. Αναστολή της παραγραφής λόγω νομικής αδυναμίας έναρξης της ποινικής δίωξης. Αναστολή της παραγραφής εγκλήματος που τελείται εναντίον ανήλικου θύματος. “Διχοτόμηση” των εγκλημάτων σε κακουργήματα και πλημμελήματα.41
- Άσκηση 7 | Η παραγραφή του εγκλήματος:** Αναστολή της παραγραφής του εγκλήματος λόγω νομικής αδυναμίας έναρξης ή εξακολούθησης της ποινικής δίωξης. Αναστολή επιδικίας. Ανώτατα όρια αναστολής και τρόπος υπολογισμού τους..... 45
- Άσκηση 8 | Η έγκληση:** Προβλήματα συνδεδόμενα με την εφαρμογή του άρθρου 115 παρ. 2 ΠΚ. Τέλεση κατ’ έγκλησιν διωκόμενου εγκλήματος εις βάρος ανηλίκου..... 48
- Άσκηση 9 | Η έγκληση:** Διαφωνία των γονέων ως προς την υποβολή ή μη εγκλήσεως. Υποβολή της έγκλησης όταν αυτοουργός εγκλήματος που τελέσθηκε εις βάρος του ανηλίκου είναι ένας εκ των δύο γονέων. Υποβολή της έγκλησης όταν αυτοουργοί εγκλήματος που τελέσθηκε εις βάρος του ανηλίκου είναι και οι δύο γονείς..... 52
- Άσκηση 10 | Η έμπρακτη μετάνοια:** Η έμπρακτη μετάνοια ως λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας: Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 381 παρ. 2 ΠΚ. Απόδοση του πράγματος από τον υπαίτιο “με δική του θέληση”. Απόδοση του πράγματος από τον υπαίτιο “χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου”. Μερική απόδοση του πράγματος. Η έμπρακτη μετάνοια ως προσωπικός λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου..... 56

III. Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΦΕΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

- Άσκηση 11 | Η δυνητική δικαστική άφεση της ποινής:** Άφεση ποινής επί απόπειρας πλημμελήματος για το οποίο ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης όχι ανώτερη από ένα έτος ή μόνο χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας..... 63

IV. Η ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Άσκηση 12 | Η επαύξηση της απειλούμενης ποινής – Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά: Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά κατά του οποίου απειλείται χρηματική ποινή. Πλάνη του δράστη ως προς το ότι το θύμα είναι φορέας του επίμαχου ρατσιστικού χαρακτηριστικού. Επιλογή του παθόντος λόγω χαρακτηριστικού το οποίο τυποποιείται και ως όρος της αντικειμενικής υπόστασης του τελούμενου εγκλήματος. Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά τελούμενο από δράστη στο πρόσωπο του οποίου αναγνωρίζεται η συνδρομή ελαφρυντικής περίπτωσης..... 66

Άσκηση 13 | Η μείωση της απειλούμενης ποινής – Ο μηχανισμός μείωσης του άρθρου 83 ΠΚ: Μείωση ποινής επί κακουργημάτων για τα οποία απειλείται αφηρημένα ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης χωρίς προσδιορισμό. Μείωση χρηματικής ποινής που απειλείται σωρευτικώς με ποινή κάθειρξης.....72

Άσκηση 14 | Η μείωση της απειλούμενης ποινής – Ελαφρυντικές περιστάσεις: Η σχέση της «ανάρμοστης συμπεριφοράς του παθόντος» με τον βρασμό ψυχικής ορμής. Περί του αν η αναγνώριση του «προηγούμενου σύννομου βίου» συναρτάται με την βαρύτητα της πράξης.....77

V. Η ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΕΤΡΗΜΕΝΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Άσκηση 15 | Η (εν στενή εννοία) επιμέτρηση της ποινής: Κριτήρια για την εκτίμηση του βαθμού ενοχής του υπαιτίου. Στοιχεία που λειτουργούν εις βάρος και στοιχεία που λειτουργούν υπέρ του υπαιτίου. Αφαίρεση του χρόνου κράτησης του υπαιτίου μετά την σύλληψή του, καθώς και της προσωρινής κράτησης, επί καταδίκης σε πρόσκαιρη και σε ισόβια κάθειρξη. 82

Άσκηση 16 | Η (εν στενή εννοία) επιμέτρηση της ποινής: Στοιχεία που λειτουργούν εις βάρος του υπαιτίου (άρθρο 79 παρ. 5 ΠΚ). Κριτήρια προσδιορισμού του αριθμού και κριτήρια προσδιορισμού του ύψους των ημερήσιων μονάδων της χρηματικής ποινής..... 88

Άσκηση 17 | Η συρροή εγκλημάτων: Εγκλήματα “σχέσης” και ειρήνευση του προσβαλλόμενου εννόμου αγαθού. Ετερότητα προσβαλλομένων εννόμων αγαθών και αληθής συρροή.....91

Πίνακας περιεχομένων

Άσκηση 18 Η συρροή εγκλημάτων: Σχέση μεταξύ λογικού ή αμοιβαίου αλληλοαποκλεισμού και συρροής εγκλημάτων. Ταυτότητα και ετερότητα του προσβαλλόμενου εννόμου αγαθού ως κριτήριο της διάκρισης μεταξύ αληθούς και φαινομένης συρροής. “Αμφίδρομη ειδικότητα” και σιωπηρή επικουρικότητα. Σχέση των γενετήσιων πράξεων με ανήλικο που έχει συμπληρώσει τα δεκατέσσερα (αλλά όχι τα δεκαπέντε) έτη με την κατάχρηση ανηλίκου που έχει συμπληρώσει τα δεκατέσσερα (αλλά όχι τα δεκαοκτώ) έτη.	96
Άσκηση 19 Η αναστολή εκτέλεσης της ποινής: Το «τυπικό» κριτήριο της αναστολής: Ποινές που υπόκεινται και ποινές που δεν υπόκεινται σε αναστολή. Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής.	104
Άσκηση 20 Η αναστολή εκτέλεσης της ποινής: Το «τυπικό» κριτήριο της αναστολής: Ποινές που υπόκεινται και ποινές που δεν υπόκεινται σε αναστολή.	109
Άσκηση 21 Η αναστολή εκτέλεσης της ποινής: Διάρκεια του χρόνου της δοκιμασίας σε σχέση με την διάρκεια του χρόνου της επιβληθείσης ποινής. Έναρξη υπολογισμού της διάρκειας του χρόνου της δοκιμασίας. Χορήγηση αναστολής χωρίς την επιβολή όρων. Συνέπειες της παραβίασης των όρων υπό τους οποίους χορηγείται η αναστολή. Αναστολή εκτέλεσης μέρους της ποινής και δυνατότητα υπ’ όρον απόλυσης.	112

VI. Η ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΕΡΗΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΙΝΗΣ

Άσκηση 22 Η κατ’ οίκον έκτιση της ποινής. Η υπ’ όρον απόλυση: Προϋποθέσεις χορήγησης του προνομίου της κατ’ οίκον έκτισης τα ποινής. Επιβολή όρων κατά την έκτιση της ποινής στην κατοικία. Ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για την υπ’ όρον απόλυση των καταδικασθέντων σε στερητική της ελευθερίας ποινή που εκτίεται σε κατάσταση κράτησης επί καταδικασθέντων σε στερητική της ελευθερίας ποινή που εκτίεται στην κατοικία.	117
--	-----

VII. ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Άσκηση 23 Συρροή εγκλημάτων. Παραγραφή του εγκλήματος. Επιμέτρηση της ποινής. Έγκληση: Φαινομένη συρροή, ειδικότητα, τύχη του γενικού	
--	--

εγκλήματος σε περίπτωση παραγραφής του ειδικού. Απαγόρευση διπλής αξιολόγησης στην εν στενή εννοία επιμέτρηση της ποινής και στην επιβολή μειωμένης ποινής. Λήξη προθεσμίας της εγκλήσεως για την δίωξη διαρκούς εγκλήματος. Αναστολή της προθεσμίας της εγκλήσεως λόγω ανωτέρας βίας.....	123
Άσκηση 24 Δήμευση. Μείωση ποινής: Αντικείμενα που υπόκεινται σε δήμευση. Περαιτέρω ελάττωση της ποινής (άρθρο 85 ΠΚ).....	130
Άσκηση 25 Κύριες ποινές. Επιμέτρηση. Μείωσης ποινής. Συρροή εγκλημάτων. Υφ' όρον απόλυση: Διαζευκτικώς και σωρευτικώς απειλούμενες ποινές. Νεαροί ενήλικες και μείωση ποινής. Κατ' ιδέαν αληθής συρροή ανθρωποκτονιών τελουμένων εξ αμελείας. Άρση της υφ' όρον απόλυσης.....	135
Άσκηση 26 Συρροή εγκλημάτων. Συστήματα σχηματισμού της ποινής. Παραγραφή του εγκλήματος: Μορφές του κατ' εξακολούθησιν εγκλήματος. Ενιαία ποινή και συνολική ποινή. Η έναρξη της παραγραφής επί εγκλήματος κατ' εξακολούθησιν.....	140
Άσκηση 27 Παραγραφή του εγκλήματος. Ελαφρυντικές περιστάσεις. Έγκληση: Έναρξη της παραγραφής των εκ του αποτελέσματος διακρινόμενων εγκλημάτων. Η ελαφρυντική περίπτωση της ώθησης του δράστη στην πράξη από μεγάλη ένδεια. Δικαιούχοι της έγκλησης. Υποβολή εγκλήσεως μετά τον θάνατο του παθόντος.....	145
Άσκηση 28 Συρροή εγκλημάτων. Συστήματα σχηματισμού της ποινής. Χρηματική ποινή: Διάκριση αληθούς και φαινομένης συρροής εγκλημάτων. Αριθμητική σώρευση (αθροιστική έκτιση) ποινών και συνολική ποινή. Προσδιορισμός ποινής φυλάκισης προς έκτισιν επί μη καταβολής της χρηματικής ποινής.....	150
Άσκηση 29 Συρροή εγκλημάτων. Παραγραφή του εγκλήματος. Συστήματα σχηματισμού της ποινής: Κατ' εξακολούθησιν έγκλημα επί προσβολής πλειόνων φορέων προσωποπαγούς συμπροστατευόμενου εννόμου αγαθού. Έναρξη κύριας διαδικασίας επί αναστολής επιδικίας. Ανώτατα όρια αναστολής. Σύστημα ενιαίας ποινής και σύστημα συνολικής ποινής. Σχηματισμός συνολικής ποινής επί “συρροής” περισσότερων στερητικών της ελευθερίας και περισσότερων χρηματικών ποινών.....	157
Άσκηση 30 Συρροή εγκλημάτων. Ελαφρυντικές περιστάσεις: Διάκριση της	

Πίνακας περιεχομένων

συρροής σε αληθή και φαινομένη. Εξάλειψη του αξιοποιήσιμου λόγω οριστικής έλλειψης της έγκλησης και αληθώς συρρέοντα εγκλήματα. Η ελαφρυντική περίπτωση του προηγούμενου σύννομου βίου. 163

Άσκηση 31 | Συνολική ποινή. Υφ' όρον απόλυση: Περιορισμοί κατά τον σχηματισμό της συνολικής ποινής επί πραγματικής συρροής εγκλημάτων. Τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις της υφ' όρον απόλυσης. Χρόνος της δοκιμασίας. Άρση της υφ' όρον απόλυσης. 169

Άσκηση 32 | Κύριες ποινές. Παραγραφή του εγκλήματος. Μείωση ποινής. Συρροή εγκλημάτων: Είδη και πλαίσια ποινής στους ειδικούς ποινικούς νόμους μετά την θέση σε ισχύ του νέου Ποινικού Κώδικα. Το άρθρο 463 ΠΚ. Η διαμόρφωση υποδομής με πρόθεση επανειλημμένης τέλεσης της πράξης ως στοιχείο της κατ' επάγγελμα τέλεσης του εγκλήματος. 175

ΜΕΡΟΣ 2^ο: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

1. Ποινικός Κώδικας (άρθρα 50-133, 460-461, 463-468)	183
2. Ν. 4623/2019 (άρθρο 98)	216
3. Ν. 4509/2017 (άρθρα 9-21).....	217
4. Ν. 2071/1992 (άρθρο 95).....	224
5. Ν. 4322/2015 (άρθρο 15)	225
6. Ν. 4689/2020 (άρθρα 1, 11).....	225
7. Ν. 4205/2013 (άρθρο 4)	227
8. Π.Δ. 62/2014 (άρθρα 1-8).....	228
9. Ν. 4689/2020 (άρθρα 63-64).....	236
10. Ν. 4411/2016 (άρθρο όγδοο).....	238

ΛΗΜΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ 241

II. Η ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΝΟΥ

ΑΣΚΗΣΗ 6: Η ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ: Διάρκεια της παραγραφής εγκλήματος που τελείται από ανήλικο δράστη. – **ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ:** Αναστολή της παραγραφής λόγω νομικής αδυναμίας έναρξης της ποινικής δίωξης. – Αναστολή της παραγραφής εγκλήματος που τελείται εναντίον ανήλικου θύματος. – “**Διχοτόμηση**” των εγκλημάτων σε κακουργήματα και πλημμελήματα.

Τον Ιανουάριο του 2021 ο δεκαεπταετής Α βιάζει, με χρήση σωματικής βίας, την συμμαθήτριά του Β σε ένα πάρτυ που διοργανώθηκε από την ίδια στα γενέθλιά της με αφορμή την συμπλήρωση των δεκατεσσάρων ετών της ηλικίας της. Αμέσως μετά την πράξη του ο Α, φοβούμενος τις συνέπειες, κρύβεται στην εξοχική κατοικία επιστήθιου φίλου του, διαφεύγοντας την σύλληψη. Η Β αρχικώς διστάζει να καταγγείλει το συμβάν, αναλογιζόμενη τον θόρυβο που θα προκληθεί στην τοπική κοινωνία όπου μεγάλωσε και εξακολουθεί να κατοικεί. Ωστόσο, μετά από τις έντονες πιέσεις των γονέων της, η Β ενημερώνει μαζί με τους γονείς της τις αρχές για τον συμβάν τον Ιούλιο του 2022. Το ζήτημα παίρνει διαστάσεις, τελικώς δε οι διωκτικές αρχές εντοπίζουν και συλλαμβάνουν τον δράστη τον Οκτώβριο του 2025. Ο Α παραπέμπεται να δικάσσει για βιασμό (άρθρο 336 παρ. 1 ΠΚ) στο καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο τον Μάρτιο του 2026. Κατά την ακροαματική διαδικασία ο συνήγορος του Α προβάλλει τον ισχυρισμό ότι το αδίκημα έχει υποκύψει σε παραγραφή, ζητώντας την οριστική παύση της ποινικής δίωξης για το έγκλημα του βιασμού εις βάρος του πελάτη του.

Ερωτάται:

Είναι βάσιμος ο περί παραγραφής αυτοτελής ισχυρισμός του συνηγόρου του Α;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1. Διάρκεια και χρόνος έναρξης της παραγραφής του εγκλήματος του Α

Το έγκλημα του βιασμού συνιστά κατ' αρχήν κακούργημα, επειδή τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών (άρθρο 336 παρ. 1 σε συνδ. με άρθρο 18 εδ. β' ΠΚ). Κατά του δεκαεπταετούς Α, όμως, εφόσον ο ίδιος κατά την τέλεση της πρά-

Άσκηση 6

ξης έχει συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο αλλά όχι και το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του, η δε πράξη του (βιασμός με χρήση σωματικής βίας), αν την τελούσε ενήλικος, θα ήταν κακούργημα και εμπεριέχει στοιχεία βίας, απειλείται η ποινή του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων (άρθρο 127 παρ. 1 εδ. α' σε συνδ. με άρθρο 126 παρ. 2 ΠΚ). Συνεπώς το έγκλημα του βιασμού του άρθρου 336 παρ. 1 ΠΚ που τέλεσε ο Α συνιστά πλημμέλημα (άρθρο 18 εδ. γ' ΠΚ) και όχι κακούργημα.

Η παραγραφή, επομένως, του εγκλήματος του Α έχει πενταετή διάρκεια (άρθρο 111 παρ. 3 ΠΚ). Η έναρξη της παραγραφής του εγκλήματος συμπίπτει με τον χρόνο τέλεσής του (άρθρο 112 ΠΚ), δηλαδή τον Ιανουάριο του 2021 (άρθρο 17 εδ. α' ΠΚ). Δεδομένου ότι η εκδίκαση της πράξης λαμβάνει χώρα τον Μάρτιο του 2026, σε χρόνο δηλαδή μεταγενέστερο της πενταετίας από την τέλεσή της, θα πρέπει να διερευνηθεί αν εν προκειμένω χωρεί αναστολή της παραγραφής.

2. Αναστολή της παραγραφής λόγω νομικής αδυναμίας έναρξης της ποινικής δίωξης;

Αναστολή έναρξης της παραγραφής του εγκλήματος λόγω νομικής αδυναμίας έναρξης της ποινικής δίωξης εν προκειμένω δεν συντρέχει. Το γεγονός ότι ο Α διαφεύγει την σύλληψη συνιστά λόγο πραγματικής (και όχι νομικής) αδυναμίας για την άσκηση της ποινικής δίωξης. Η έναρξη ή η εξακολούθηση της παραγραφής του εγκλήματος, όμως, αναστέλλεται, κατά το άρθρο 113 παρ. 1 περ. 1^η ΠΚ, μόνο επί νομικής (και όχι επί πραγματικής) αδυναμίας έναρξης ή εξακολούθησης της ποινικής δίωξης. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι στον νόμο αξιώνεται η αδυναμία έναρξης ή εξακολούθησης της ποινικής δίωξης «σύμφωνα με διάταξη νόμου» («Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο, σύμφωνα με διάταξη νόμου, δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη»).

Εξάλλου, και η ιδιότητα του θύματος ως ανηλίκου δεν συνιστά, «σύμφωνα με διάταξη νόμου», λόγο διακωλυτικό της έναρξης ή της εξακολούθησης της ποινικής δίωξης για το εις βάρος του τελεσθέν αδίκημα (Σάμιος, Παρατηρήσεις στην ΑΠ 1814/2016, ΠοινΧρ 2017, 598 επ. [600]).

Κατά συνέπεια, για όσο χρόνο ο Α διαφεύγει την σύλληψη (από τον Ιανουάριο του 2021 έως τον Οκτώβριο του 2025) δεν λαμβάνει χώρα αναστολή της παραγραφής κατά το άρθρο 113 παρ. 1 περ. 1^η ΠΚ, αλλά ο χρόνος της πενταετούς παραγραφής αναλώνεται κανονικά.

3. Αναστολή της παραγραφής λόγω διάπραξης του εγκλήματος εις βάρος ανηλίκου;

Το αδίκημα που διέπραξε ο Α στρέφεται κατά της Β, η οποία κατά τον χρόνο τέλεσης του εγκλήματος ήταν 14 ετών. Σύμφωνα με το άρθρο 113 παρ. 4 ΠΚ

II. Η εξάλειψη του αξιοποίνου

«Η προθεσμία παραγραφής των κακουργημάτων που στρέφονται κατά ανηλίκου, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος». Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, η παραγραφή του βιασμού θα έπρεπε, εκ πρώτης όψεως, να ανασταλεί, δυνάμει του άρθρου 113 παρ. 4 ΠΚ, έως τον Ιανουάριο του 2025, οπότε η Β θα συμπλήρωνε το όριο της ενηλικίωσης. Στο σημείο αυτό, ωστόσο, θα πρέπει να γίνουν δύο επισημάνσεις:

α) Η αναστολή της παραγραφής κατ' άρθρον 113 παρ. 4 σκοπό έχει την αυξημένη προστασία των ανηλίκων, οι οποίοι, με δεδομένη την ιδιαιτερότητα που ενέχει η ελλιπής ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, ενδέχεται να διστάσουν να προβούν σε καταγγελία αξιόποινης πράξης που τελείται εναντίον τους, ειδικά σε περιπτώσεις εγκλημάτων που σχετίζονται με την γενετήσια ζωή, λόγω φόβου (βλ. τις εκτενείς επί του θέματος αναπτύξεις της *Καϊιάφα-Γκμπάντι*, in: *Καϊιάφα-Γκμπάντι/Μπιτζιλέκη/Συμεωνίδου-Καστανίδου, Δίκαιο των ποινικών κυρώσεων*, ³2020, σ. 287 επ. [288]) ή λόγω της εξάρτησής τους από τον δράστη. Αυτό, όμως, ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι την συμπλήρωση του απώτατου ορίου αναστολής της παραγραφής κατά την παράγραφο 4 δεν έλαβε χώρα εν τω μεταξύ καταγγελία του εγκλήματος, είτε εκ μέρους του ίδιου του ανήλικου θύματος είτε εκ μέρους τρίτου προσώπου. Ο νομοθέτης αποβλέπει, δηλαδή, στην αποτροπή της παραγραφής εγκλημάτων τα οποία, εφόσον τελούνται κατά ανηλίκων, είναι κατά τεκμήριο δύσκολο να καταγγείλει το ίδιο το θύμα. Αφ' ης στιγμής, όμως, στις διωκτικές αρχές εισφέρει, και δη οποιοσδήποτε, την δικονομική αφορμή για την άσκηση της ποινικής δίωξης κατά του δράστη, ο λόγος της αναστολής της παραγράφου 4 παύει να υφίσταται (Έτσι η *Καϊιάφα-Γκμπάντι*, ό.π., ³2020, σ. 290, με την εύλογη σκέψη ότι «η έναρξη της παραγραφής του αδικήματος ορθό είναι να αρχίζει από το χρονικό σημείο της καταγγελίας, αφού η νομοθετική πρόβλεψη που τοποθετεί την αναστολή έναρξης της παραγραφής σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, παύει να έχει τότε οποιοδήποτε νόημα εξασφάλισης συμφερόντων του θύματος»). Στην περίπτωση αυτή, επομένως, από την ημέρα της καταγγελίας του βιασμού θα έπρεπε να είχε παύσει η αναστολή της παραγραφής και να είχε συνεχιστεί η διαδρομή του χρόνου της πενταετούς παραγραφής του αδικήματος. Η αναστολή, δηλαδή, δεν θα μπορούσε να εκτείνεται πέραν του Ιουλίου του 2022, χρόνο κατά τον οποίο υποβάλλεται η σχετική καταγγελία εκ μέρους της Β και των γονέων της.

β) Για να τεθεί όμως πράγματι ζήτημα αναστολής της παραγραφής λόγω ανηλικότητας του θύματος, θα πρέπει να συντρέχει (πλέον) μία ακόμη προϋπόθεση: Το τελεσθέν έγκλημα που στρέφεται κατά του ανηλίκου να είναι *κακούρηγμα*. Σε αντίθεση, δηλαδή, με ό,τι ίσχυε υπό τον προηγούμενο Ποινικό Κώδικα, που προέβλεπε την αναστολή της παραγραφής ακόμη και επί πλημμελημάτων στρεφόμενων κατά ανηλίκων (άρθρο 113 παρ. 6: «Η προθεσμία παραγραφής των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323Α, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351, 351Α, όταν αυτά στρέφονται κατά ανηλίκων,

Άσκηση 6

αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα»), ο νέος Ποινικός Κώδικας για την αναστολή της παραγραφής λόγω ανηλικότητας του θύματος αξιώνει την τέλεση κακουργήματος (άρθρο 113 παρ. 4: «Η προθεσμία παραγραφής των κακουργημάτων που στρέφονται κατά ανηλίκου, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος»). Εν προκειμένω, όμως, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ο Α τελεί εναντίον της Β έναν βιασμό που αποτελεί πλημμέλημα και όχι κακούργημα. Από τις παραπάνω παραδοχές προκύπτει ότι πρόσθετος όρος για την αναστολή της παραγραφής κατά το άρθρο 113 παρ. 4 ΠΚ είναι το επίμαχο ποινικό αδίκημα να τελείται από ενήλικο και όχι από ανήλικο, αφού οι πράξεις των τελευταίων, ακόμη και όταν συντρέχουν οι όροι του άρθρου 127 παρ. 1 εδ. α' ΠΚ συνιστούν πλημμελήματα.

Επομένως, η παραγραφή του βιασμού που τέλεσε ο Α δεν αναστέλλεται ούτε δυνάμει του άρθρου 113 παρ. 4 ΠΚ.

4. Αναστολή “επιδικίας”;

Η παραγραφή αναστέλλεται, ωστόσο, λόγω έναρξης της κύριας διαδικασίας και έως ότου γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση (“αναστολή επιδικίας” – άρθρο 113 παρ. 1 περ. 2^η ΠΚ). Σε αναστολή, όμως, υπόκειται μόνο η παραγραφή που δεν έχει συμπληρωθεί. Στην εδώ εξεταζόμενη περίπτωση, ο χρόνος της παραγραφής του εγκλήματος του Α έχει ήδη συμπληρωθεί από τον Ιανουάριο του 2026, οπότε συμπληρώνεται η διάρκεια της πενταετούς παραγραφής, η διαδρομή της οποίας είχε εκκινήσει κατά τον χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης, δηλαδή τον Ιανουάριο του 2021. Επομένως, τον Μάρτιο του 2026, οπότε ο Α παραπέμπεται με έγκυρο τρόπο στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου για να δικαστεί για το αδίκημα του βιασμού, η παραγραφή έχει ήδη συμπληρωθεί, ώστε να μην τίθεται ζήτημα αναστολής επιδικίας.

5. Συμπέρασμα

Τον Μάρτιο του 2026, οπότε εκδικάζεται η υπόθεση, το δικαστήριο οφείλει να παύσει οριστικώς την ποινική δίωξη κατά του Α λόγω παραγραφής. Ο περί παραγραφής αυτοτελής ισχυρισμός του συνηγόρου του Α είναι, συνεπώς, βάσιμος, ο δε Α δεν είναι τελικά αξιόποινος, αφού το αξιόποινο της πράξης του έχει εξαλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 111 παρ. 1 ΠΚ.